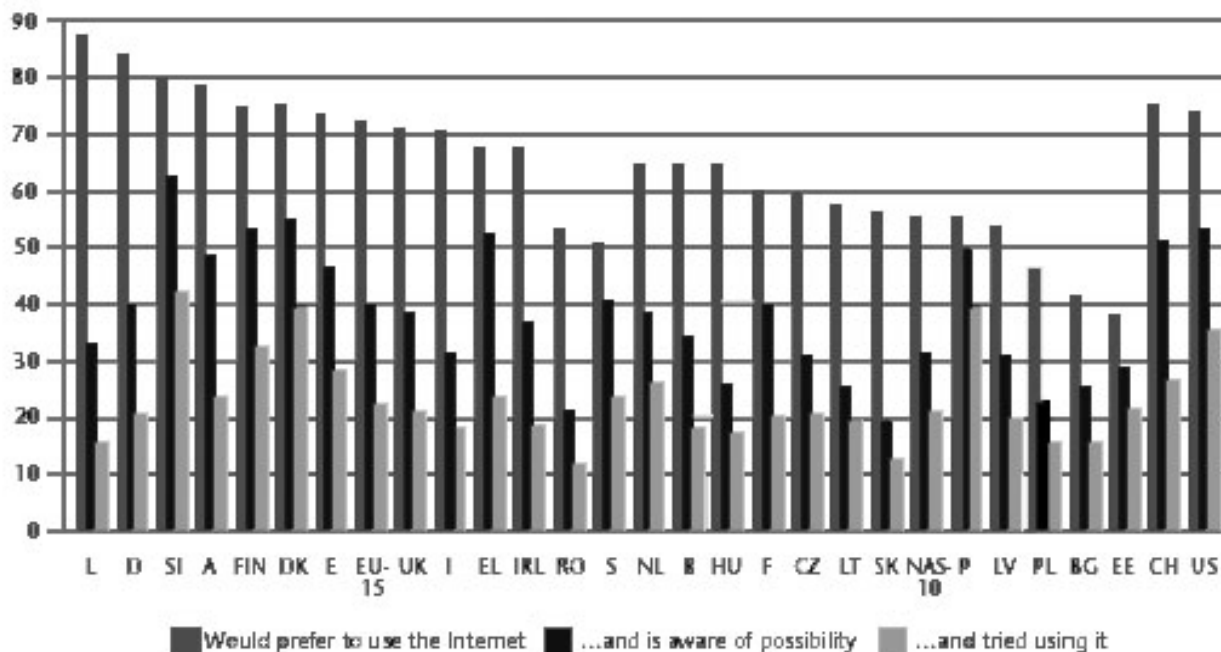

Графикон 1: Претраживање јавних библиотека преко Интернета

Graph 1: Online search in public library catalogues

Searches for books in public libraries (% of regular Internet users)

Др Стела Филипи-Матутиновић
 Универзитетска библиотека «Светозар Марковић»
 Београд

Dr Stela Filipi-Matutinović
 University Library «Svetozar Marković»
 Belgrade

COBISS конференција 2004, Марибор, Словенија: прикази сесија

COBISS CONFERENCE, 2004, Maribor, Slovenia: session reviews

РАЗВОЈ AACR3

DEVELOPMENT OF AACR3

На COBISS конференцији 2004 посебна пажња посвећена је развоју новог издања Англо-америчких правила за каталогизацију AACR3 о којем је посебно говорила Барбара Тилет из Конгресне библиотеке у Вашингтону. Нова верзија треба да омогући поједностављење описа и употребу стандарда за садржај елемената у системима метаподатака. Принципи се темеље на одлукама каталогизатора, међународним правилима за каталогизацију и на концепту FRBR.

At the COBISS conference 2004, one of the subjects of special interest was the development of a new edition of the Anglo-American cataloguing rules AACR3 reported by Barbara Tillett from the Library of Congress in Washington. This new version should enable the simplifying of descriptions and the use of standards for element contents in metadata systems. The principles are based on decisions of cataloguers, international cataloguing rules and the FRBR concept.

Године 1997. одржана је у Торонту међународна конференција под називом International Conference on the Principles and Future Development of AACR на којој се посебна пажња обра-

In 1997, the International Conference on the Principles and Future Development of AACR was held at Toronto and special attention was paid to the principles, availability of content in relation to

тила на принципе, предност садржаја у односу на врсту извора, логичку структуру AACR-а и њихову интернационализацију.

У периоду од 1992. до 1996. IFLA-ина група развила је концептуални модел Функционалних захтева за библиографске записе (наћи, идентификовати, изабрати, прибавити). Основни циљ је да корисници испуне своје потребе везане за каталог тј. да обједине све појавне видове једног документа. Извори информација треба да буду правилно описани и доступни, трошкове треба рационализовати и елиминисати редувантност, треба користити нову терминологију и приступ при избору и представљању метаподатака.

Децембра 2003. године приступило се изради AACR3 што представља апсолутну модернизацију Париских правила из 1961. Нацрт треба да буде финализиран у новембру 2007. после низа регионалних састанака у целом свету.

Правила за каталогизацију морају остати независна од формата у којем се документ обрађује.

Морају важити јединствена правила било да су у питању формати за опис:

1. MARC
 - UNIMARC
 - MARC 21
 - MODS/MADS
2. XML dtd's
3. следећа генерација

или стандарди за метаподатке:

1. Dublin Core
2. MPEG 7
3. VRA
4. EAD
5. ISBD

Развија се и идеја постојања међународних нормативних датотека (Virtual International Authority File – VIAF). IFLA је дала препоруку да се изради нормативна датотека корпоративних имена, што није било најпрактичније. Претпоставка је да ће преко централног сервера бити могуће очувати већину националних нормативних датотека.

Стратешки план

У облику мултинационалног стандарда за садржај AACR мора да обезбеди библиографски опис за све врсте медија, мора бити независан од формата за пренос података, а начин употребе на енглеском говорном подручју мора бити прилагођен за употребу у другим земљама света.

information source, logical structure of AACR and their internationalization.

From 1992 to 1996, an IFLA group was developing a conceptual model of Functional rules for bibliographic records (FRBR). The main aim was the possibility for users who could implement their needs in a catalogue (i.e. in order to join all forms of one document). Information sources could be properly described and available, the expenses could be rationalized and it could use new terminology for choosing and presentation of metadata.

In December 2003, it was decided to create AACR3. It is a complete modernization of the Paris Principles of 1961. That plan will be finalized in November 2007, after a number of regional meetings in the whole world.

The cataloguing rules must stay independent of the format for catalogue description.

The unique rules must be valid for the description formats:

1. MARC
 - UNIMARC
 - MARC 21
 - MODS/MADS
2. XML dtd's
3. next generation

as well as the standards for metadata:

1. Dublin Core
2. MPEG 7
3. VRA
4. EAD
5. ISBD.

An idea exists about international normative data banks (Virtual International Authority File – VIAF). IFLA recommended the creation of the normative data bank for corporate body but that was not the best idea. The central server should maintain most of the national normative data banks.

Strategic plan

The AACR as a multinational standard must contain the bibliographic description for all types of media, it must stay independent of the format for data transfer and it must be applicable for use in the whole world.

AACR омогућава корисницима библиотечких каталога и других система информација да лако нађу и добију информацију која задовољава њихове потребе. Правила се морају развијати тако да испуне задатке савременог глобалног друштва, али њихова основна намена остаје иста. Она се ослањају на основне принципе библиографског описа, али се прилагођавају опису сваке нове врсте садржаја или публикације која се буде појавила.

Циљеви

1. Правила настављају да се базирају на принципима укључујући обраду свих врста носилаца информација.
2. Употребљавају се у целом свету (чак и у Вијетнаму), али се темеље на устаљеној употреби у енглеском језику.
3. Треба да буду једноставна за употребу и тумачење.
4. Неопходно је да се могу користити у on-line или web окружењу.
5. Омогућавају ефикасну библиографску контролу за све врсте носилаца информација (аналогне и дигиталне).
6. Компатибилна су са другим стандардима за опис и претраживање извора информација.
7. Користе се и ван библиотечке средине.

Циљеви стратешког планирања

1. Ново издање 2007. године
 - нови уводи (принципи, функционисање каталога, концепцијске информације)
 - правила садржинске обраде
 - концепт нормативне контроле
 - употреба принципа FRBR
 - поједностављење (редуковање редундантности, већа доследност при обради свих врста садржаја)
2. Односи са јавношћу
3. Web верзија правила доступна путем Internet-а.

Ново издање представља подручје истраживања и подразумева нови начин приступа извору информација који резултира поједностављеном начину каталогизације и лакшем сналажењу крајњег корисника. Нов је и приступ обради збирки и нов приступ подручју јединственог наслова ради обједињавања јединица које имају идентичан наслов. Развој овог пројекта креће се у сарадњи са главним уредником, Томом Делсијем, једном од тројице људи који ће бринути о доследности употребе правила.

The AACR provides the possibility for all users of library catalogues and other information systems to easily find and get the corresponding information. The rules must be developed following the functions of modern global society, but their basic utility is the same. The AACR are based on the elemental principles of the bibliographic description, and they are adapted to all new forms of contents in the future.

Goals

1. The rules are based on the principles incorporating the description of all information.
2. The rules are used in the whole world, but they are based on stable use in English language.
3. The rules must be simple for using and understanding.
4. It is necessary that the rules could be used in on-line or web support environment.
5. The rules provide the effective bibliographic control for all types of data medium (analogue and digital).
6. The rules are compatible with other bibliographic standards for descriptions and searching the sources of information
7. The rules are used outside of the library.

Goals of strategic planning

1. New edition 2007 includes:
 - new introduction (principles, functioning of catalogue, conceptual information)
 - the principles of subject content
 - the concept of normative control
 - the use of FRBR principles
 - simplicity
2. Public relations
3. Web version of the rules available on the Internet.

New edition represents a new approach to the information source. It resulted in simplifying cataloguing and easier orientation for the end user. The access to description of collections is new, like the approach to the uniform title for unification of items with the same title. The development of this project goes in cooperation with editor-in-chief, Tom Delsey, one of three men who take care of consistency in the application of rules.

AACR3 - опис извора и доступност

Садржај:

1. Увод - Основни принципи
2. Део 1 -Опис
3. Део 2 – Избор доступних елемената
4. Део 3 – Облик доступних елемената

Предлог је да Део 1 тј. Опис садржи:

1. Увод у Део 1
 - намене
 - структуре описа
 - организације правила
 - усредсређености на опис
 - употребе основних и додатних правила
 - извора који нису објављени
 - извора који су издати, али се периодично ажурирају
 - могућности.
2. Наставак
 - основна правила за опис
 - уводна правила
 - правила за свако од 8 подручја ISBD-а
 - 1) наслов и подаци о одговорности
 - 2) издање
 - 3) посебни подаци о грађи
 - 4) издавање, штампање итд.
 - 5) материјални опис
 - 6) збирка
 - 7) напомене
 - 8) стандардни бројеви
 - додаци, суплементи
 - репродукције, факсимили
 - аналитичка или обрада на више нивоа
3. Поглавља за документе различите садржине
 - текст
 - музика
 - картографски извори
 - сликовна грађа
 - тродимензионални извори
 - звук
 - покретне слике
 - рачунарски подаци, програмска опрема и интерактивни садржаји
4. Медији и технички опис
 - штампани и графички медији
 - микрографички медији
 - тактилни медији
 - тродимензионални медији
 - аудио медији

AACR3 – source description and access

Content:

5. Introduction – Basic principles
6. Part 1 - Description
7. Part 2 – Choice of access points
8. Part 3 – Description of access points

Part 1 or Description must have:

1. Introduction to Part 1
 - assignation
 - description structure
 - organization of rules
 - description
 - use basic and supplement rules
 - non-published sources
 - published sources with periodical back-up possibilities.
2. Continuation
 - basic description rules
 - introduction rules
 - rules for all of 8 ISBD areas
 - 1) title and statement of responsibility area
 - 2) edition
 - 3) special material data
 - 4) publishing, printing etc.
 - 5) physical description area,
 - 6) collection
 - 7) notes
 - 8) standard numbers
 - additions, supplements
 - reproductions, facsimiles
 - analytical or multilevel description
3. Chapters for all types of documents:
 - text
 - music
 - maps
 - graphic material
 - three-dimensional sources
 - sound
 - moving pictures
 - computer data, software, interactive content
4. Media and technical description
 - printed and graphic medias
 - micrographic media
 - tactile media
 - three-dimensional media
 - audio media

- медији за пројекцију сликовног градива, филм и видео медији
- дигитални медији

5. Начини излагања

- излагање у неколико делова
- интегрисање извора
- израда на основу података из Увода
- базирање на карактеристикама
- више разговора са уредником.

Предлог је да Део 2 садржи:

1. Избор примарних и секундарних елемената
 - избор одреднице за описивану публикацију
 - правило више од три аутора
2. Задаци уредништва
 - прерада поглавља 21 (избор)
 - модернизација терминологије (унос)
 - концепт збирке

Предлог је да се Део 3 састоји од:

1. Облика доступних података
 - садашња поглавља 22-25 укључила би принципе нормативне контроле
 - поглавље 25 (Јединствени наслов) – одреднице за дела и све појавне облике.

AACR3 – план израде

Октобар 2004. – Нацрт 1. дела
Април 2005. – Нацрт 2. дела
Октобар 2005. – Нацрт 3. дела
Април 2006. - Коначна верзија 1. и 2. дела
Октобар 2006. – Коначна верзија 3. дела
Новембар 2006. – Коначна верзија Увода
Децембар 2006. – Коначан текст за издавање
Јун 2007. – Издавање коначне верзије AACR3.

Александра Настић
Универзитетска библиотека «Светозар Марковић»,
Београд

COBISS конференција 2004: приказ сесије

**НАЦИОНАЛНА КАТАЛОШКА ПРАВИЛА И
АНГЛО-АМЕРИЧКА ПРАВИЛА ЗА
КАТАЛОГИЗАЦИЈУ
У ЧЕШКОЈ РЕПУБЛИЦИ**

COBISS конференција 2004. године, одржана у Марибору од 9 до 11 новембра, једним својим делом била је посвећена каталожким правилима, националним и Англо-америчким (AACR2).

- media for projection of graphic material, movie and video media
- digital media.

5. The methods of publishing:

- publishing in several parts
- integration of sources
- creation based on Introduction
- basing on characteristics
- discussion with editor.

Part 2 will have:

1. Choosing of primary and secondary elements
 - main heading for publication or document
 - more than three authors rule
2. The obligations of the editorial board
 - revision of chapter 21
 - terminology modernization
 - collection concept.

Part 3 will have:

1. The form of availability data
 - chapters 22-25 will include the principles of authority control
 - chapter 25 (uniform title) – the headings for all embodiment of documents.

AACR3 – plan

October 2004. – Project Part 1
April 2005. – Project Part 2
October 2005. – Project Part 3
April 2006. – Final version of Part 1 and 2
October 2006. – Final version of Part 3
November 2006. – Final version of Introduction
December 2006. – Final text for publishing
June 2007. – Publishing of final version of AACR3.

Aleksandra Nastić
University Library «Svetozar Marković»,
Beograd

COBISS Conference 2004: session review

**NATIONAL CATALOGUING RULES
AND ANGLO-AMERICAN RULES
IN CZECH REPUBLIC**

The COBISS Conference 2004 was held in Maribor from 9th to 11th November. One of segments of the Conference was dedicated to cataloguing rules, national and Anglo-American (AACR2).